

We'tuwe'k Iloqaptasik
Tel-lukwek Kana'taewey
Ila'matultimkewey
Telitasikewey

Impact Assessment
Agency of Canada

Agence d'évaluation
d'impact du Canada

Canada

iljo'qwa'latl glusuaqan

POQJIAQ	4
TEL-WIKASIK	5
NEMITEKEN	6
NE'WEWE'L ELTESKMKL	7
Mena'taqutimkl Telewistmkl Tela'matultimkl	7
Kepmite'taqn ukjit Kaplno'lewiemk aqq Kjjitaqn Telitasikl	8
Weju'peka'temk L'nuey Nikanusewey ta'n We'tuwe'k Iloqaptasikl	9
Eltmk Kinu'tmaqney, Mikuaptmk aqq Wiaqa'tikemk	10
EWE'WASIK	11
IKA'QL	11
NAPUI'GIGN	11

gisiatl nipnigu's 26, 2024

ISBN: En106-271/2024Mic-PDF

978-0-660-73225-1

Poqjiaq

Ta'n Ila'matultimkewey Telitasikewey (ta'n Telitasikewey) nata'n poqatikney ila'kwenawek wi'katikn ukjit ta'n We'tuwe'k Iloqaptasik Tel-lukwek Kana'taewey (ta'n Tel-lukwek) ukjit iloqaptmk ta'n wetnu'kwalsimkl ukjit siawtaqa'tmk ila'matultimk elt L'nu'k Mimajuinu'k. Ta'n Telitasik na ta'n altaqiekewe'lewey wi'katikn ta'n na mimaju'aqtitew ke'sk ajita'yk nikantuk ta'n toqi-lukwuti'k elt L'nu'k Mimajuinu'k aqq pilewe'k toqi-lukwuti'kik. Ke'sk ula tel-wikasik ewe'wkl milamu'kl seyi-wikasikl tel-wikasikl, nkutey nike' L'nueye'l Toqtekl, tel-lukwutikl, aqq toqi-lukwuti'kik, mu na wettla'taqeti'k ukjit mu wiaqa'lanew wenl, aqq na, ta'n tujiw teli-ajiaq, naji-wli wksku'tasiktitey ta'n tujiw pema'matultimk elt L'nu'k Mimajuinu'k, ta'n tel-wikasik.

Tel-wikasik

Mikuaptmk ta'n tepkisa'taqn tel-lukweksip, aqq siawi-tl-lukwek, ta'n tett tel-lukwek, politicaley, toqeyimk, aqq economicewey tel malkimuksi'k ta'n L'nui Wkskwijinuwulti'k, ta'n Kaplno'l Kana'taewey na elteskek ila'matultimkewey tel-lukwek elt L'nu'k, Inuitaq, aqq Metisaq Wkskwijinu'k. Ukjit ta'n Tel-lukwek, teluek mikuaptek ta'n teliaq ukjit Kana'taewey tepkisa'taqn sa'q aqq ta'n siawtaqa'sik sa'qewey, aqq elukwek pesu'kwatk jikla'tun ta'n weskwiaq ukjit kinu ewikasikl, tel-lukwekl, aqq teleyimkl telita'simkl. Piamu aknutmaq ukjit apiksiktuaqn, kinu miamujpa ekinu'tmasulti'k nekemowey te'sikiskek elukwuti'k. Ula nuta'q ekinu'tmasimk, wetnu'kwalsimk, tel-lukwemk nenmk, aqq wanqawajite'taqn, poqjiaq ta'n sa'qewey nikanusewey aqq kesikawi nisijuwik msit tepkistekl ta'n tett tel-lukwutikl.

Ta'n Teliaqewey aqq Apiksiktatimkewey Apanketasikewey, ta'n tett maqmikewikasik 2015 ewikasik, [Kepmite'tmk ta'n teliaq, Ila'matultimk ukjit ta'n Elmi'knik](#), pesu'kwatasik apiksiktuaqn na ta'n siawtaqa'sik tel-lukwek ta'n we'jitemk aqq maliaptmk kepmite'tasikl tela'matultimkl. Ta'n Apanketasik telueksip ta'n to'q [Toqtekl Natonel Ekinua'lsik ukjit ta'n tett Tetpaqa'taqnl ukjit L'nu'k Mimajuinu'k](#) (UN Seya'tasik) weli-apoqnmuekta'n nuta'ql teleyimkl, tetpaqe'kl aqq majulkwatmkl ukjit ila'matultimk ta'n siawtaqa'siktn tapuiska'q jel ne'wt te'sipunqwek Kana'ta. Ta'n Tel-lukwek na wetnu'kwalsik ukjit wksuwa'tun msit lukwaqn ta'n tett ela'kwitek ta'n tett tel-lukwekl aqq kjijaqmij ta'n tett UN Seya'tasik, aqq ta'n ekinua'tikemkel ta'n tett tetpaqa'taqnl ukjit L'nu'k Mimajuinu'k ta'n kepmite'tmujik pemiaq federalay we'tuwe'k iloqaptasikl.

Ta'n teliaqewey aqq ila'maatultimkewey telteskmk wiaqtek wetnu'kwalsimk ukjit piltuwamu'kl tel-lukwutimkl ta'n apoqnmak ta'n Kaplno'l Kana'taewey elwi'tmasik ukjit il-pila'tun nation we'kayiw nation, kaplno'l we'kayiw kaplno'l, aqq Inuitaq-Eleke'wa'kikewaq tela'matultijik. Ta'n Tel-lukwek siaw wlapetek kelu'lk wejiaq ta'n pikwelk te'sipunqwekl toqi-lukwutimk L'nu'k Mimajuinu'k, ta'n tett tel-lukwutijik, telitasik eltasik, apanketasik telitasikl, kiskukewey treatye'l ila'matultimkewe'l, aqq siawtaqa'sikl naji-petlewa'tmkl ukjit Eleke'wa'kik tel-kinua'tut tel-lukwekl. Ta'n ika'q naji-klu'lkw nsituo'qn ukjit ta'n we'tuwe'kl ta'n mawki'kl tel-lukwemkl aqq ta'n tl-kinuwa'tiketsk ula we'tuwe'kl. Ke'sk ewe'memk ta'n Ila'matultimkewey Telitasikewey eltoql pikwelkl lukwaqna'tikekl, ta'n wnaqa'sik melkita'mk ajipjutmek na el-wkskwijinuwa'tikektitew L'nu'k Mimajuinu'k ta'n tel-lukwutijik tplutaqniktuk aqq tetpaqa'qewe'l telitasikewe'l ukjit meski'kl telitasikl ta'n Kana'ta na to'q wesku'tasik aqq nuta'q elteskasin pesu'kwatmk mesnmk apiksiktuaqn pekwatmkl.

Nemiteken

Ta'n Tel-lukwek nemitekemk na ila'kwenasiktitew ta'n ne'w elteskmkl ta'n majulkwat ta'n Tel-lukwek nuta'ql ukjit siawtaqa'tmk teliaqewey aqq ila'matultimk: eltmkl weli-aknutma'timkl tela'matultimkl, kepmite'taqn ukjit kaplno'lewiemk aqq nsituo'qne'l telitasikl, weju'peka'toq L'nuey nikanusey ta'n we'tuwe'k iloqaptasikl, aqq eltmk kinu'tmaqney, mikuaptikemk aqq wiaqa'tikemk.

Ke'sk telteskemk na pemukwek ta'n wetnu'kwatemkl ukjit apoqnmattm saputapmtkl ukjit lukewinu'minaq aqq eltun teltekl ukjit ta'n Tel-lukwek teli-ksuwa'toq ula ta'n L'nu'k toqi-lukwuti'kik. Wetnu'kwalsimkl jiptuk mimaju'aqtital ke'sk te'sajiaq ke'sk ekinu'tmasulti'k kinu'tmaque'l aqq msnmn apaji-klusimk wejiaq L'nu'k Mimajuinu'k.

Ta'n Telitasikewey na apoqnmattew ta'n Tel-lukwek lukwen ta'n tett ela'kwenkl ta'n tett tel-lukwemkl aqq kjiqaqmij ukjit ta'n UN Seya'toq ma'wt elt ula pemukwekl ila'kwenawekl teltekl:

- ✦ Kepmite'taqn, ta'n klusuaqniktuk aqq tel-lukwemkl, ta'n tetpaqa'taqnl ukjit L'nu'k Mimajuinu'k ta'n tel-mikuamujik aqq tel-wkskumujik ta'n Elsaqasik 35 ukjit ta'n Constitution Teltek, 1982, aqq wnaqnmk ta'n kepmite'taqn ukjit ta'n Eleke'watp
- ✦ Iknmuetun suliewey aqq pilewe'l apoqnmastuti'l ukjit l'nueye'l toqtekl ukjit maliapmtm teluek tel-lukwemk
- ✦ Nasa'te'n ta'n piltuwamu'k-teltek pesu'kwatmk ukjit msit tela'matultimkl ukjit L'nu'k Mimajuinu'k

lapjiwewe'l tel-lukwemkl ukjit ta'n Telitasikewe'l eltmk wiaqtek:

- ✦ we'tuwe'k iloqapmtk elukwat ta'n eltoq ta'n teltekl ukjit mu awtiktnuk, kis-tliaq, aqq telimut asite'tmut, nuta'q utanl ktu' iknmuetuq
- ✦ nisa'tasikl lukwaqnikl ukjit L'nu'k Mimajuinu'k tel-lukwemk ta'n we'tuwe'k iloqapmtkl
- ✦ naji-petlewa'tmk welita'simk aqq saputaptikemk ta'n L'nuey Kjjijitaqn mikuaptasik, kelpitasik, aqq elsasik ta'n we'tuwe'k iloqaptasikl
- ✦ nisa'tasikl lukwaqna'luwekl ukjit L'nu'k elukwo'jik aqq apatestaqn Tel-lukwek wiaqiw ta'n wnaqa'sik ta'n te'sijik L'nu'k elukwutijik
- ✦ naji-petlewa'tmk kinu'tmaqney, tel-nenmk, aqq mikuapmtk msit Tel-lukwek elukwutijik ukjit kjjitunew kepmite'tasik aqq minijkuikl tela'matultimkl elt L'nu'k wkskwijinu'k

NE'WEWE'L ELTESKMKL

Mena'taqutimkl Telewistmkl Tela'matultimkl

Ta'n Tel-lukwekl tela'matultimkl ta'n L'nu'k Mimajuinu'k miamujpa etuk etek ta'n tett mikuaptasik ta'n L'nu'k Mimajuinu'k teli'ka'tisnik aqk kaplno'lewia'tisnik ta'n maqmikewel keskmna'q ta'n tett Eleke'watp teli-ika'lsit ukjit wksankewo'ti, aqk siawi-anko'tks ukjit nekemowk tel-lukwekl maqmikemuwal. Ukjit ta'n Tel-lukwek, iknmuetasik L'nuey Mimajuinuey piltuwamu'k toqijoqtek ukjit, aqk constitutioniktuk kelpitasik kesatmk ta'n. maqmikemuwal, tela'matultimkl miamujpa siawtaqa'tmk piamu ta'n nuta'ql msit tel-lukwemk.

Nuta'ql ta'n elketnmkl ta'n tett Tel-lukwekl nuta'ql ta'n elt na siawtaqa'sikl ila'matultimkl ta'n we'jitmkl aqk naji-temik kinu tela'matulti'k elt L'nu'k Mimajuinu'k. Ula nuta'q lukwen ukjit kirk lamikuo'mk aqk kwijmuk ta'n tett ewikasik ukjit piltuwamu'k iloqaptasik, aqk wiaqtekl ta'n telitasikl tplutaqnn, tetpaqa'qewe'l, aqk telitasik telitasikewe'l. Na teluek na kinu, ta'n apoqnmua'ti'k ukjit ta'n Eleke'watp, tel-lukwuti'k ta'n kelu'lk ajipjutaqn, elt kepmita'taqn, mekita'taqn, aqk tetpaqeyatultimk.

Wetnu'kwalsultimkl:

- ✦ Elukwen Ukjit wksuwa'tun klusuaqn ta'n L'nuey Ekinua'tikekewey Tel-lukwek
- ✦ Eltun aqk mlkiknewa'tun toqi-lukwutimkl elt L'nueye'l tel-lukwekl ukjit maliaptmk akase'wultimk kijjitaqn aqk ewikasik ukjit lukwaqnikl aqk nuta'ql
- ✦ Eltun aqk mlkiknewa'tun tela'matultimkl elt L'nueye'l mawtekl, wesuwa'tmk ikanpimk ukjit tel-lukwemkl ukjit toqijoqa'tun kwijmuk ta'n iloqaptmkl tel-lukwek
- ✦ Lukwen pesu'kwatmk elukwo'jik kisukuwultijik-telteskemi'tij nikana'tu'tij ke'sk e'tasiw regionemuow ukjit maliaptmnew iapjiwewe'l tela'matultimkl ta'n L'nueye'l toqtekl aqk apoqnmate'n telitasik-piltu'tek aqk mu-kisitasiktuk piltu'tek welteskatimkl
- ✦ Wksuwa'te'n elkusuwatmkl ukjit kijjitung ta'n tett kelusikl ukjit urbane'k aqk mu utank wikulti'k L'nu'k Mimajuinu'k ta'n nutujik aqk mikuamujik Tel-lukwekl wktlukwaquow
- ✦ Wksuwa'te'n elkusuwatmkl ukjit mikuaptmn aqk nisa'tun lukwaqna'luwekl ukjit tel-lukwemk ta'n we'tuwe'k iloqaptmk tel-lukwekl ukjit L'nu'k Kisuku'k, maljawe'jk, mijua'ji'jk, e'pijik, ji'nmuk, mimajuinu'k ta'n wa'qejo'ltijik , aqk piluwi-wkskwijinu'k aqk tapui-kjijaqmijultijik mimajuinu'k
- ✦ Toqi-lukwemk elt pilewe'l federale'l tel-lukwutikl, provincial-e'l kaplno'lel aqk mimajuaqn-teli-aja'sik tetpaqa'tikete'wk ukjit lukwatmn lukwaqnikl kisikwensik ta'n L'nueye'l toqtekl ta'n we'tuwe'k iloqaptmkl ta'n mu pilewey ketloqo mu kisa'tasiktukl ukjit ula telitasik ta'n teltekl kisna ta'n tett teltek
- ✦ Eltun pesu'kwatmkl ukjit ewe'memkl aqk toqwa'timkl elt kiskukewey treatyiktuk national ta'n tele'k apajapa'sik e'tasiw piltuwamu'k tela'matultimkl elt ta'n Eleke'watp aqk kepmita'tk' ta'n tetpaqa'taqnml aqk kesatkl, ta'n jiptuk wiaqtektitew lukwaqn elu'kwek ta'n " elukwemkewey" mekita'lsimk
- ✦ Eltun telitasikl ukjit kijjitung teluek teltek wiaqiw, aqk tel-lukwemk ukjit, L'nu'k Mimajuinu'k ta'n tetpaqa'qewey, tel-wikasik, aqk ila'kwenawek telitasikewe'l

Kepmite'taqn ukjit Kaplno'lewiemk aqq Kjjitaqn Telitasikl

L'nu'k Mimajuinu'k sa'q ala'tu'tij nekemowk kaplno'lewiemkewe'l telitasikl ta'n tett aqq siaw-tl-lukwekl pilu'tekl, toqtekl, aqq pasi-jipiskuwikl ta'n tett maqmikemuwal. Ula telitasikl wiaqtekl confederacy-el aqq tplutaqnn ta'n kis-tlte'tasiktital nkutey consitutione'l ma'wt elt wejikwemkl telitasikl ta'n kaplno'l. Sa'se'wa'tikekewe'l ewikasikl nkutey nike' L'nuey Teltek tel-lukwek jikla'tun ula telikk l ta'n kaplno'lewiemk aqq we'jitemk telitasikl ta'n apajapa'sikl ta'n tel-lukwuti'k ula ta'n pile'k-pejita'jik. Ukjit apoqnmuan il-pila'tasikl nation we'kayiw nation, kaplno'l we'kayiw kaplno'l, aqq Inuit- Eleke'watp tela'matultijik, ta'n Tel-lukwek miamujpa mikuaptekl aqq kepmite'tk L'nueye'l telitasikl, wiaqiw apoqnmatak wetnu'kwalsimkl ta'n L'nueye'l toqtekl ukjit nasa'tun ula telitasikl ukjit we'tuwe'k iloqaptasik tel-lukwekl.

L'nuey Kjjitaqn apajapa'sik ta'n kelu'lk tel-lukwutikl, klusuaqnn, tel-tepawtikl, sa'qewe'l, kaplno'lewey aqq tplutaqne'l telitasikl ukjit L'nu'k Mimajuinu'k. Ula na etek-teltek, ekitmk, aqq toqtekl. Ta'n Tel-lukwek mikuaptmkl ta'n tel-tepawtik ukjit L'nuey Kjjitaqn ta'n we'tuwe'k iloqaptmk, aqq ta'n elkusuwatkl miamujpa wesuwa'tasikl ukjit klpitmn L'nuey Kjjitaqn tel-nenasik inkwatasik ukjit mu asite'sasiktnuk seya'tasiktn. Eltmk welte'tasik aqq toqtekl tela'matultimkl elt L'nu'k Mimajuinu'k ta'n apoqnmattew Tel-lukwek eltun aqq maliaptmn ta'n teltekl nuta'ql ukjit L'nuey Kjjitaqn ukjit wli-naskwa'tasiktn aqq wksku'tasiktn mikuaptasik.

Wetnu'kwalsimkl:

- ✦ We'we'n msit ilapaqawemkewe'l ta'n tett Tel-lukwekl ejiklekemkl ukjit apoqnmattmn aqq maliaptmn ta'n tel-lukwemk ukjit L'nueye'l toqtekl ta'n we'tuwe'k aqq regionale'l iloqaptmkl ta'n majulkwatmk ta'n nekemowk tplutaqnmual, telitasikl, aqq tel-lukwekl. Wksuwa'te'n elkusuwatmkl ukjit ejikla'tmkl lukwaqna'luwekewe'l ta'n Tel-lukwek telitasikl jiptuk kisa'tutew
- ✦ Toqi-lukwutik L'nueye'l toqtekl ukjit kjjitun ta'n teltek aqq teluek mikuaptmk ta'n L'nuey Kjjitaqn ta'n we'tuwe'k iloqaptmkl aqq ta'n ikanita'simkewey
- ✦ Majulkwate'n elt etekl ukjit kjjitun na elukwekl ukjit L'nue'kati'l ukjit wiaqtektn L'nuey Kjjitaqn
- ✦ Toqi-lukwutik elt L'nueye'l toqtekl ukjit kjjitun ta'n teltek aqq teluek mikuaptmk ukjit L'nueyey Kjjitaqn ta'n tl-lukweten aqq regional-e'l iloqaptmkl
- ✦ Tetpaqeye'n ta'n tel-lukwutimkl aqq saputaptmk ta'n L'nueyey Kjjitaqn tel-mikuaptasik ta'n we'tuwe'k iloqaptasik aqq telita'simk-telitmk
- ✦ Kjjitun kinu tel-lukwuti'kl ula tel-lukwemkl na mu tala'tikektnuk aqq kisi-liemk, kulaman L'nu'k Mimajuinu'k welqatmu'tijik naskwa'tu'tij kjjitaqnmuw
- ✦ Wnaqa'tun aknutmamk aqq tel-lukwemk tel-lukwemkl ukjit wiaqtektn telo'timkl kaplno'le'l teltekl ta'n tujiw jukwakimuksin tl-lukwen

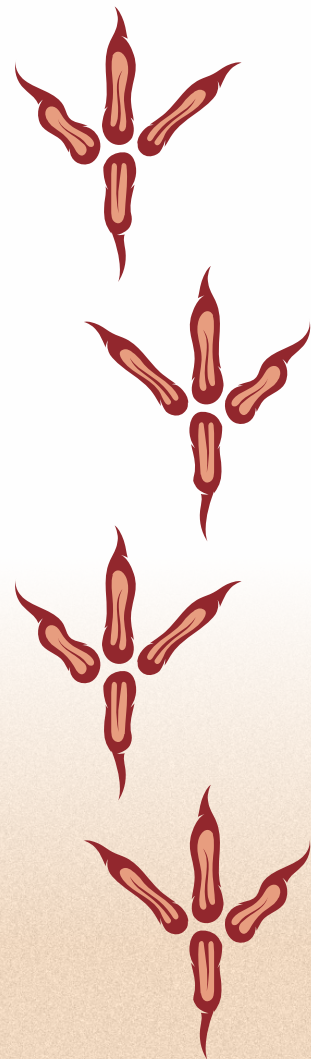
Weju'peka'temk L'nuey Nikanusewey ta'n We'tuwe'k Iloqaptasikl

Tel-lukwek na ktnu'kwalsiktitew sa'se'wa'siktn wejiaq sa'se'wa'tikekl telite'tasikl ukjit kaplno'lewa'tikemk "asoqimtek" ukjit kaplno'lewa'tikemk "elt" L'nu'k Mimajuinu'k. Siawtaqa'sik ukjit ktmoqja'lan L'nueye'l toqtekl toqi-lukwutinew elt ta'n Tel-lukwek ukjit maliaptmn etekl ukjit iloqaptmkl aqq maliaptmn L'nueye'l-Nikana'tasikl iloqaptasikl. Ula tel-lukwemk telitasikl apoqnmak sa'se'wa'sin jikla'sin sa'se'wa'luwekl telitasikl ukjit iknmuetasikl ta'n teli-ksatmk ukjit kepmitetmk L'nu'k Mimajuinu'k tetpaqa'taqnmuow ukjit mekite'lsultimk, wiaqtek kaplno'lewa'lsimk.

Nasa'tun ula Telitasikewey ta'n tele'k ta'n kaqisk telitasik ukjit ila'matultimk aqq ta'n UN Seya'toq teluek eliaq piamu ta'n Elukwemk ukjit Aknutmamk aqq wesuwa'toq toqi-lukwutimk aqq toqo'ma'timk elt L'nu'k Mimajuinu'k ta'n tett apoqnmuemk ta'n kinu naskwa'tu'k wikulti'k. Ula na nuta'q elkusuwasik ta'n we'jitemk piley nation we'kayiw nation kaplno'l we'kayiw kaplno'l aqq Inuit-Eleke'watp tela'matultimkl.

Wetnu'kwalsimkl:

- ✦ Kwile'n asite'tasin ankmu weja'tikemk L'nueye'l toqtekl ta'n we'tuwe'k aqq regionaley iloqaptmk tel-lukwekl
- ✦ Apoqnmakmkl toqi-lukwutimkl aqq L'nueye'l-nikana'tasikewe'l pesu'kwatkl ta'n maliaptikl iloqaptimkl
- ✦ Toqi-lukwek elt L'nueye'l toqtekl ukjit wiaqa'tun, ta'n we'tuwe'k aqq regionaley iloqaptasikl, ta'n ika'ql ukjit L'nueye'l-nikana'tasikewe'l iloqaptimkl, kjijitun ya'n tel-lukwaqna'tasikl ta'n tett federaley kaplno'lewey telita'simk-eltmk tel-lukwek
- ✦ Lukwe ukjit wiaqa'tun L'nueye'l kesatmkl, ajipjutasikl, aqq ewikasik nenasikl ta'n tett eltasikl aqq elkitasik ta'n Tel-lukwek-nikana'tasikewey iloqaptasikl aqq ilaptmk telapultijik tel-lukwutikl
- ✦ Ika'te'n na'tal-lukwemkl ukjit L'nueye'l toqtekl ukjit piskwa'tunew ewikasik lamikuo'mk federaley kaplno'l telita'sit-eltoq tel-lukwetl aqq wi'katiknn
- ✦ Ika'te'n naji-klu'lk wiaqtek ukjit L'nueye'l toqtekl ta'n tett Ikanita'simkewey teltek ukjit we'tuwe'k iloqaptasikl

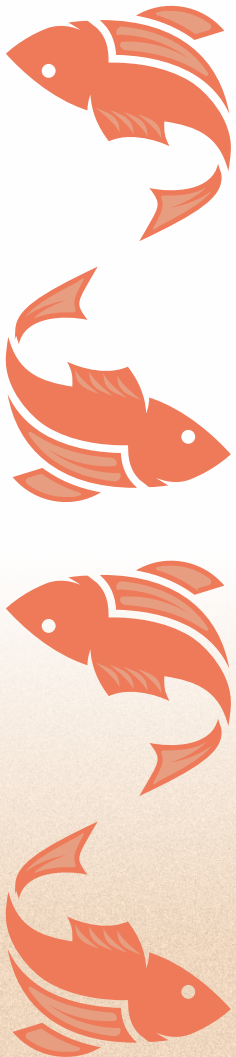
Eltmk Kinu'tmaqney, Mikuaptmk aqq Wiaqa'tikemk

Tel-lukwek na wetnu'kwalsik ukjit elton aqq maliaptmn elukwutijik ta'n apajapa'sik ta'n milamuksultijik mimajuinu'k Kana'ta. Ta'n teltek ula wetnu'kwalsimk, naji-klu'lk aqq ankaptikek wetnu'kwalsik miamujpa eltasik ukjit kjijitun L'nu'k Mimajuinu'k mu pasik nmi'sultinew apajapa'sultijik ta'n tett Tel-lukwek, katu elt tlo'ltinew wiaqa'lujikaqq apoqnmujik elukwutijik. Ula na teluek eltmkl na'tal-lukwemkl ta'n niste'k lukwaqna'luwekewe'l wesuwa'qa'tu'titl L'nu'k Mimajuinu'k ukjit kwilmnew, msnmnew aqq siaw-klo'tminew lukwaqn ta'n tett Tel-lukwek. Ma'wt elt teluek kwiluwasimk lukwaqnn ukjit elukwo'ksin aqq tel-lukwemk elukwatmk — ukjit kpisitun mimajua'sik Tel-lukwek wetnu'kwalsik ukjit ala'tun pilu'tek etl-lukwemk ta'n pjila'laji aqq apoqnmujaji msit etl-lukwutijik.

Pilewey apisqaykn na melki-klo'tmk ta'n apoqnmuek, keomite'tikek aqq wiaqa'tikek etl-lukwemk na ukjit naji-petlewa'tun tel-lukwemk tel-nenmk aqq wksku'tmn ta'n pasik telamu'k ewlimuksin, newte'jit aqq/ kisna piltuwamuksin ta'n tett Tel-lukwek. Ula na piamteskek pasik iknmetmk kina'masuti. Ula wiaqtek enkatmkl elu'kwekl elton ta'n weji-mimajimk ta'n etl-lukwutijik na seya'lujik ta'n pilu'tek L'nueyey telo'ltimk tel-lukwutimk, klusuaqnn, kisitaqn aqq, ta'n tepawtukwemk, ta'n maqmikewiktuk tel-lukwemkl.

Wetnu'kwalsimkl:

- ✦ We'we'n ta'n Tel-lukwek Etl-lukwemk Mawtek, Pilu'tek aqq Wiaqtek Tel-lukwek Telitasik ta'n toqi-lukwutimk elt L'nu'k etl-lukwutijik
- ✦ Msit we'we'n ta'n teltek tel-wikasik ta'n tett [Pikwelkl Kelusikl Newte'jk Ankita'sik: Elteskasik ukjit Apiksiktuaqn](#) nasi-wikasik — ta'n elu'kwek ukjit aknutmn ta'n lukwaqniki aqq lukwaqna'luwekl wesuwa'qa'lukwi'titl L'nu'k Mimajuinu'k ta'n tett Msit Tel-lukwek — Aqq we'mn ta'n Tel-lukwek L'nuey Elukwemk Kwiluwasit ukjit apoqnmulnin ula lukwaqniktuk
- ✦ Wel-lukwek ukjit [Teliqewey aqq Apiksiktuaqn Apanketimkewey Mattaqte'kemk Ukjit Na'tal-lukwemk 57](#), kina'muwe msit Tel-lukwutijik etl-lukwutijik, wiaqiw kisuku'k maliaptaqetijik, ukjit naji-empa'tunew ta'n nemitu'tij ukjit L'nu'k Mimajuinu'k, ta'n tela'matultijik elt Kana'ta, aqq nekemowk kjijitaqnmuw telitasiki aqq telo'ltimkl. Ekinu'tmasimk wiaqtektitew, ula te'sik jiptuk kis-tla'tikemk, ewikasikl kisitasikl ukjit ta'n lukwaqnn ukjit piltuwamu'kl tel-lukwemkl
- ✦ Ktmoqja'te'n L'nueye'l tel-lukwutimkl aqq klusuaqnn, aqq apoqnmate'n L'nueye'l lukwaqnn ta'n tett Tel-lukwek, wiaqiw welteskatultimk, mu saptteskemmet, ta'n Kaplno'l Kana'ta mesenkl ukjit tel-lukwekl L'nueye'l lukwaqnn, ma'wt elt iknmuetu'n teli-kisapskenuksin etekl ukjit naji-ksikawta'tun L'nueye'l kelusultimkewe'l

Ewe'wasik

Ula elukwek toqtek ta'n etl-lukwutijik na wejiaq asoqimtaqtek Tel-lukwek na we'jitasiktitew ukjit eltun apje'jk, mekwaye'kewey, kisna iapjiwewey teltek telitasikl ukjit ila'kwenan etl-lukwutijik aqq maliaptaqetijik ukjit ewe'mi'tij. Ta'n telapmtk tel-lukwemk telitasikl na mikuaptitew regionale'l ketloqoe'l aqq telipiaql, ma'wt elt na ta'n piltuwamu'kl nuta'ql ukjit ta'n Tel-lukwek tepkisaqesikl aqq tepkistekl.

Ika'ql

Ula etek ntlukwaqninen ta'n weju'peka'toq wetnu'kwalsultiek. ta'n Tel-lukwek na eltutew kelu'lk aqq pikwelk tel-lukwemk enkasikl. Sa'se'wa'sik na majukwatasiktitew aqq wikasiktitew ta'n tett newtipunqwek sa'se'wa'sik ewikasik, poqjiaq ta'n tett 2024-25 fiscal wejkwipunqwek

---

napui'gign

Ta'n tel-mila'lut ketu kejitu'tij lukutijik ukjit Kanata (luk'ewinuk) kisa'tutij ukjit L'nu alsutmitij-lukwaqn kla'mn kisa'tutaq ula graphic-ey teltek ukjit wla na Apiksiktuaqn ukjit ta'n Telukutijik. Wla wisisk-awti wjiaq wejatu'tij milamuksultijik wisisk wjit msit l'nuk Kanata togo weskutasikl kepmitetasikl maqmikewe'l maqmikew, wet'lamultimk aqq samqwan. Nekmewe'l na etekl ukjit kinua'tuksik wisisk wetapeksultijik amujpa kinu aqanotmuk ta'n tuju eluku'tik. Ta'n tel amalamuk'l na keknuatekek ta' tel milamuksultijik mimajuinuk Kanata Mekwe'k ukjit puktew. Ikantuk etek amalamkwatasik Paqtism togo kitoqiwi'kasit. Mawkatmutijik togo msit tami wikulti'jik, Paqtism na keknuat'uksik amuj etek apoqnmasuti puwatmuk te'n apiksiktuaqn msit tami Kanata, ke's kitoqiwi'kasik na teluek etek maw-lukutimk aqq apoqnmatimk wjit ta'n tesik mimajuaqn.

